NĂM THỨ MƯỜI BA. — SỐ THỨ 2418 mỗi số: 0$02 NGÀY THỨ SÁU 10 AVRIL 1925

RÉSIDENCE SUPÉRIEURE AU TONKIN
DÉPÔT LÉGAL

Trung Bắc Tân Văn

中北新聞

MỖI NGÀY RA MỘT SỐ

DÉPÔT LÉGAL INDOCHINE 3/04

HANOI

	Hà-nội, Haï-phòng, Namđịnh, Hải-dương, Thái-bình	Người đưa đến nhà	Đưa tận nhà	Bắc-kỳ và Trung-kỳ và Ai-lao	Nam-kỳ, Cao-miên, Paksé, Thakhek, Savannakhet	Ngoại-quốc
Một năm	6$ 00	6$ 00	6$ 00	6$ 30	6$ 60	12$ 00
Các làng và Các công-sở	»	5. 00	5. 00	5. 00	9. 00	»
Sáu tháng	3. 00	3. 50	3. 20	3. 20	3. 30	6. 00
Ba tháng	1. 50	1. 75	1. 60	1. 60	1. 65	3. 00
Một tháng	0. 50	0. 60	0. 55	0. 55	0. 60	1. 00

Les abonnements partent du 1er et du 16 de chaque mois

Toutes les lettres destinées à la rédaction doivent être adressées au directeur
61-63, Rue du Coton, Hanoi

Fondateur : V. H. SCHNEIDER
Directeur : NGUYỄN-VĂN-VĨNH
Rédacteur en chef : PHẠM-HỮU-LỤC
Administrateur gérant : NGUYỄN-V-LOÃN

Adresse télégraphique :
TRUNG BẮC-TÂN-VĂN HANOI
TÉLÉPHONE N° 180

ANNONCES
Décomptées à raison de 3 lignes au centimètre de hauteur, sur 0 = 065 de large.
Une seule insertion . . . . 0$ 30 le c/m
Par contrat annuel
Par centimètre et par insertion . . . . . 0$ 15 le c/m
Réclame dans la 1re page . . . . 2$ la ligne
Annonces judiciaires et légales. 1$ 50 le c/m
On traite à forfait pour les contrats importants.

Mấy điều đi đường nên biết

Cái nạn xe cộ ở xứ ta càng ngày càng thấy nhiều thêm, cứ xem các tin đăng ở trên các tờ báo hàng ngày, thì biết cái tai nạn ấy đã thật là dữ dội. Chánh-phủ cũng vẫn lưu ý đến, luật pháp đi đường tuyên bố rất là kỹ-càng, ô-tô thì người cầm máy phải có văn bằng, xe kéo thì phu kéo xe đều có hạn tuổi, các báo cũng thường thấy bàn nói đến luôn, muốn tìm cách phòng-giữ cho bớt cái nạn chung của loài người, thế mà những sự gẫy tay quệ chân, tan xương nát thịt vẫn chưa thấy bớt được mấy tí.

Tuy ở cái thế kỷ hai mươi này, thế-giới càng tiến-hóa, trí não càng mở mang, càng lợi dụng cơ-khí được nhiều, thì cái sự rủi-ro vì cơ-khí mà sinh ra tất cũng phải nhiều, phàm việc thiên-hạ, có cái tiện lợi to thì lại tất có điều thiệt-hại ở trong; đó là cái sự lý tự nhiên như thế. Nhưng ở vào cái xã-hội sự tiến hóa mới bắt đầu, dân trí hãy còn khờ dại, sự phòng hoạn chưa được chu tường, thì cái tai nạn bất kỳ ấy tất lại nhiều hơn nơi khác. Nói ngay như ở xứ ta, số dân cư có đông-đúc đâu bằng các nước, số xe cộ đi lại, vì với các nước thật cũng chưa thấm vào đâu, mà sự rủi ro đã thường xảy ra luôn như thế, chẳng phải là tại dân mình còn khờ dại, luật lệ đi đường đã không thuộc, mà lại không có ý tứ tỉnh nhanh mà đến nỗi hằng ngày mắc phải cái thảm họa như thế ư?

Thật thế, ở xứ ta xưa kia, cách vận-tải chỉ dùng con ngựa và cái càng, hành khách chẳng còn có sự nguy-hiểm gì ở trên đường, mới độ vài mươi năm nay, xe lửa, xe ô-tô và các thứ xe cộ xuất hiện càng ngày càng nhiều, mà ở các chốn thôn quê xa lánh phần nhiều thấy vẫn chưa quen, người hành khách thì vẫn quen rẽ ngang rẽ ngửa, chạy ngược chạy xuôi, cứ tự-do mà nghênh ngang ở trên đường cái, cũng có nơi thì giả trẻ nhờn bé, gồng gánh thúng mủng họp chợ ở trên mặt đường, vẫn quen thói thung dung vô sự, có nghĩ đâu đến những thứ xe cộ chạy thật mau sức thật mạnh, khiến cho người ta đỡ tay không kịp, mà mắc cái nạn chết gẫy rập quệ, đến khi nghe sinh sịch tiếng xe chạy tới sau lưng hay là thấy lù lù bóng xe chạy đến trước mặt, mới hoảng hốt luống cuống mà nhảy quàng nhảy siên tạt ngang tạt ngửa, đường quang chẳng đi đi đường rậm, tay phải chẳng rẽ rẽ tay trái, hoặc là vì sợ quá, chân cuống lên mà ấp ngã ngay ở giữa đường, hoặc là hai ba người cùng đi, vương nhau mà tránh không kịp, ấy cái nạn rủi ro xe cộ ở các chốn thôn quê ta, xét ra phần nhiều là vì cớ thế.

Mới đây ở Hoa kỳ có thông-cáo mấy điều để răn bảo những người đi đường nên chú-ý: đại-khái như khi đi đường không nên cúi đầu, không nên nghĩ việc khác, bè bạn cùng đi, nên đi hàng dọc, không nên đi hàng ngang, muốn nhặt vật gì ở dưới đất, nên có ý nhìn trước nhìn sau đã, khi ở giữa đường, đằng trước đằng sau đều có xe, thì nên đứng yên một chỗ, để cho xe tránh mình, khi đến đường rẽ, nên có ý nhìn trước nhìn sau, khi gặp xe gần đến, muốn tránh ngang qua đường, thì đừng chạy vội quá, nhỡ chuột chân mà ngã, thì thật là nguy to. Ở thành Luân-đôn nước Anh, nhà nước có cắt người trong sở cảnh-sát đến các trường học dạy học-trò cách thức đi trong thành phố: như khi rẽ ngang đường nên thế nào, khi gặp xe cộ nên tránh thế nào vân vân. Mấy điều ấy mới nghe thì ai cũng cho là lẩm thường, chẳng có cái gì cao kỳ cả, có biết đâu rằng việc thiên-hạ cái gì cũng thế, những điều tai hoạn thường tại người quên lãng, đề phòng không kịp mà xảy ra; mấy điều ấy tuy giống như lẩm thường, mà xét cho kỹ ra, thì thật thâm trúng cái bệnh người ta đi đường thường không bay lưu ý đến, chỉ nhãng đi một tí, mà gây nên cái tai nạn rất to; những người có trí-thức xưa nay vẫn thường bàn nói đến mà lấy làm một sự phàn nàn chung cho cả loài người vậy. Ở các nước văn-minh, các thứ xe cộ xuất hiện ra đã lâu, người trong nước trông thấy đã quen, mà lại nhân dân cũng đã nhanh nhẹ không ngoan có phải còn ngờ-nghệch như người mình đâu nữa, thế mà người ta còn ân cần răn bảo những điều như thế, huống chi ở xứ ta, xe cộ có chưa được là bao lâu, nhân-dân hãy còn khờ dại, lại coi những lời ấy làm thường làm khinh, mà không đem truyền-bá rộng những lời răn bảo ấy ra cho người mình cùng biết, để làm cách cứu độ cho người mình dương cái lúc rủi ro ở đường sá thường thấy xảy ra luôn. Ở các chốn thôn-quê, các bậc dân anh dân chị tưởng nên đem cái luật-lệ đi đường của chánh-phủ đã công bố, mà giảng dụ cho dân em nghe, rồi lại nhân tiện thuật lại kỳ càng những điều răn bảo đã kể ở trên này; ở các trường sơ-học, các thầy giáo tưởng cũng nên nhân dịp mà dẫn dụ cho con trẻ nghe, để chúng con trẻ khi về nhà lại thuật lại cho người nhà đều biết, đó là một cách truyền-bá rất dễ và rất mau. May ra sau này người mình vì biết rộng mà khôn thêm, luật đi đường đã thuộc, cách phòng hoạn lại tinh, không đến nỗi luống cuống đại dột như bây giờ nữa, được hưởng cái tiện-lợi của xe cộ, mà không bị cái thiệt hại của máy móc, thế mới là một mối hạnh-phúc lớn cho dân Việt Nam ta vậy.

H. T. B.

CÁI NGHỆ-NGHIỆP CỦA CÁC ÔNG NGHỊ VIÊN NƯỚC PHÁP

Tại thứ-dân nghị-viện có 142 ông luật-sư, ở nguyên lão nghị-viện có 59 ông.

Ở nguyên-lão nghị-viện có 11 viên quan tòa, 7 ông quản-lý văn khế, ở thứ-dân nghị-viện có 4 viên quan tòa và 3 viên quản-lý văn khế.

Ở nguyên-lão nghị-viện có 4 viên giáo-sư và ở thứ-dân nghị-viện có 46 viên.

Ở nguyên-lão nghị-viện có 33 viên y-sĩ, một viên thú-y và ở thứ dân nghị-viện có 32 viên y-sĩ, hai viên thú-y.

Ở nguyên lão nghị-viện có 30 nhà kỹ-nghệ, 6 nhà thương-mại, ở thứ dân nghị-viện có 38 nhà kỹ-nghệ, và 21 nhà thương-mại.

Ở nguyên-lão nghị-viện có 26 nhà làm báo làm sách, và ở thứ-dân nghị-viện có 38 nhà.

Âu-châu điện-tín

Vô tuyến điện ở Cavite
Ngày 8 Avril 1925

Việc bầu-cử tổng-thống ở nước Đức

Tin Berlin. — Ngày hôm nay, có tin đích xác rằng đại tướng Von Hindenbourg chưởng binh nhà binh nước Đức trong khi Âu chiến mới rồi từ chối không ứng cử tổng-thống.

Tòa nội-các nước Bỉ

Tin Bruxelles. — Quan thủ-tướng Georges Theunis đã từ chức ngày hôm nay: Tòa nội-các giữ việc cho đến khi lập xong tòa nội-các mới.

Vô-tuyến điện Indopacifi

Cái quyền dự bảo của dân bà nước Pháp

Thứ dân nghị-viện ưng chuẩn bản dự án định cho dân bà có 21 tuổi thì được quyền bảo-cử nghị-viện hàng xã, và hàng tổng.

Quan François Albert tại nguyên-lão nghị-viện

Về việc bổ ông giáo-sư Seelle, quan François Albert được nguyên-lão nghị-viện bỏ 130 phiếu biểu đồng-tình, và phải 134 phiếu phản đối. Như vậy là ngài bị kém về, nhưng trước khi bỏ về ngài không có lấy vấn-đề ấy xin nghị-viện tỏ ý tín nhiệm hay không.

Nghị-viện với cái chương-trình chánh

Chánh đoàn xã-hội cấp tiến của thứ dân nghị-viện điện-đình với chánh-đoàn xã-hội để xin chánh đoàn ấy rút về bản kháng án về việc vay một p'an mười tỉ-bản của tư-gia.

Hội-đồng tài-chính của thứ-dân nghị-viện đã bàn về bản dự án tài-chính và ưng-thuận bản dự án định rất bản dự án của Iam đái.

Quan De Monzie có nói với các báo-quán rằng mọi việc đã có cơ lạc-quan.

Thứ-dân nghị-viện nước Bỉ

Cứ theo tin tức sau này, thì trong thứ-dân nghị-viện nước Bỉ có 70 người về thiên-chúa-giáo, 79 người về đảng xã-hội, 22 người về đảng tự-do, v. v.

Hoa-kỳ đóng tàu

Quan tổng-trưởng bộ hải-thuyền đã dự lễ hạ thủy tàu Saragota là một chiếc tàu chở tàn bay, trọng tả. 30.000 tấn, giá tiền là 145 triệu dollars có thể chở được 72 cái máy bay.

Tin Trung-hoa

Khang-hữu-Vi bệnh Tuyên-thống và Tào-Côn

Mới đây Khang-hữu-Vi có gửi cho hội-đồng Thiện một một bức thư đại khái nói rằng: Cứ theo như các pháp của dân quốc phạm các nhà ở của nhân dân, nếu không theo pháp luật không được tự tiện mà vào khám xét, và nhân dân được quyền tự-do về sự cư trú, doanh nghiệp và tài sản của mình. Theo như vậy thì Tuyên-thống đã chịu bỏ ngôi vua, làm một người bình dân của Trung-hoa rồi, cớ sao lại bị khám xét cung thất và xâm chiếm những tài sản, lại muốn đi đâu không được tự do. Sau nữa lại theo như nước pháp thì viện tổng thống trừ tội hạn nghịch thì không phải là quyền xét xử về hình luật, nếu xét ra quả có tội hạn nghịch thì phải có bốn phần năm nghị viên trong tham nghị viện xuất tịch đề nghị xử mà phải có ba phần tư đồng ý mới định tội được. Tào Côn làm tổng-thống đã được các nước đều công nhận cả, không kể là Tào có tội hay không, sao lại không theo trước pháp ấy mà xử trí lại để cho một người lấy quyền lực đem bắt giam.

Trong thư Khang lại còn hỏi vặn nhiều điều, và tỏ ý không bằng lòng với công việc của hội nghị.

Chánh-phủ Bắc-kinh lại mới nhận được tin thám báo rằng Khang-hữu-Vi lại giới thiệu Ngô-bội-Phu với Đường-kế-Nghiêu ở Vân-nam để cùng Bước họp sức. Hai bên thường có thông tin tức với nhau.

Việc tặng Tôn-Văn

Phòng-ngoc-Tường lại muốn nhà trương về việc tặng Tôn-Văn ở Thiên-an-môn tại Bắc-kinh để tiện khi chiêm yết. Nghe nói Phùng lại xướng nghị mang hài cốt Hoàng-Hưng và Thái-Ngạc lên tặng cả ở Bắc-kinh. Nhưng có 18 đảng quốc dân không nghe, vì đã theo như lời di chúc của Tôn là phải táng Tôn ở Tử kim tại Nam-kinh rồi.

* * *

(Vô tuyến điện ở Cavite)

Nước Anh với Trung-hoa

Bộ sứ-thần nước Anh có tỏ ý bất bình với bộ ngoại-giao Trung-hoa về việc quân cảnh-phủ ở Hà-nam đánh Shenku. Bộ ngoại-giao có điện cho quan đốc-quân ở Hà-nam nên trả tỉnh để bảo-hộ sinh mệnh và tài sản cho người ngoại-quốc.

Giải đáp những điều pháp-luật

CÂU HỎI. — Xin qui-báo làm ơn chỉ giáo cho tôi một việc sau này:

Cha tôi trước có bán đợ cho nhà tên Tr người làng tôi một thửa ruộng là 465 quan tiền kẽm đã ngoại 30 năm nay. Cha tôi và người chủ ấy đều chết cả rồi. Bây giờ tôi làm ăn khá giả nghĩ tiếc của ở nghiệp đem tiền đến chuộc, vì tiền kẽm hết tôi xin chịu giả 4 quan một đồng theo giá bạc khi bán, nhưng tên Tr bắt tôi phải chuộc giả một quan một đồng. Như thế tôi phải chuộc giả mấy quan một đồng? Nhưng tôi nghe nói có luật mới định rằng: Ruộng đất cầm đã ngoài 30 năm rồi không chuộc được nữa.

TRẢ LỜI — Ruộng ấy cầm đã ngoài 30 năm rồi không chuộc được nữa.

Cứ như chỉ dụ năm Minh-mệnh thứ 20 (1839) những người mua bán ruộng, vườn, nếu là bán đứt thì trong văn-tự ấy biên rõ «đoạn mại» mà không được thục nữa. Nếu là bán đợ thì trong văn-tự phải biên rõ trong bao nhiêu năm phải thục nhưng cái hạn thục ấy không được quá 30 năm. Nếu quá 30 năm mà không chuộc, thì người mua đợ được nhận là kỷ vật của mình mà người bán đợ không có phép được thục nữa.

HÀI ĐÀM

Ai thích nhất?

Năm nay rét lâu thế này, mà đến tháng ba, ta đã có câu «Năng tháng ba mà hoa không héo», thế thì nắng nực lắm thì phải chứ, sao mà cứ rét như tháng chạp, vậy thì năm nay tháng ba rét giải như tết thì ai thích nhất nào?

— Những người nhiều áo thì tôi thích nhất thứ nhất.

— Không! những người nhiều áo, cũng đã được phô-phang ra trong mấy tháng nay rồi, tưởng cũng chẳng thích làm nữa.

Vậy thì ai thích nhất?

— Có lẽ chỉ chồng nàng Bân (1) là thích nhất thôi.

Cường-ký

1. Vì nàng Bân mùa rét không may được áo cho chồng, đến mãi tháng ba mới may được, vậy gọi chiếc lông hai vợ chồng đã mà rét từ đêm, gọi là rét nàng Bân.

Việc di-dân đồng-bằng lên các miền thượng-du

Tháng trước đây ông Nguyễn-tất-Tế, tuần-phủ Cao-bằng có gửi cho ông hội-trưởng hội Khai-trí bức thư sau này, bản-quán tưởng cũng nên lục đăng để độc-giả xem lãm:

Kính trình quan Chánh-hội-trưởng Hội Khai-trí tiến-đức

Tôi rất lấy làm hân hạnh tiếp được thư của quan lớn gửi cho các hội-viên ngày 1er Janv. ấy này.

Tôi kính mừng quan-lớn mới nhận chức Chánh-hội-trưởng hội Khai-trí tiến-đức thay quan Hoàng-trọng-Phu tạm nghỉ, và tôi cũng mừng cho hội được quan Chánh hội-trưởng mới tới là người chủ động lực sáng lập nên hội ta, chắc hội sẽ có cơ được phát đạt.

Trong thư quan-lớn bảo chúng tôi có ý kiến gì muốn bàn với hội, thì viết thư trình quan lớn. Tôi kiến-thức thiển lậu, tưởng không nên giả bày với hội, nhưng là một người trong hội, không dám nín lặng không phúc đáp lời quan đốc-quản ở Hà-nam cần hỏi đến.

Giao-tế có bổ ích cho trí-thức, quả như lời quan lớn đã nói ở trong thư, nhưng chỉ trông lẫn hóa về sự giao-tế, thì những hội viên ở nhà quê, ở các tỉnh xa, mà nhất là ở Nam-kỳ, không có thể đến dự cuộc giao-tế được, chẳng thành ra không tự-do gì đó. Bởi thế tôi nên lấy giao-tế để tiến-hóa về đường tinh thần, lại nên làm những sự công ích để tiến hóa về đường vật chất, nên cứ giao-tế hoài, không làm việc gì quan hệ cho xã-hội, thì những hội viên ở cách các người tư-tưởng hẹp hòi ấy, sự thường nghe thấy luôn.

Mấy năm mới qua, hội đương thời kỳ sáng-lập, nhưng nay cơ sở đã vững, chính là thời-kỳ thực-hành, và nên hành động một cái hoạt bát và quảng-đại, mới khỏi phụ lòng nhiệt-thành của các hội-viên, nơm thấy bốn chữ Khai-trí tiến-đức tốt đẹp mà nô-nức vào hội.

Cái việc mà tôi muốn bàn với hội đây, sự hội-viên cho là người phàm vi của hội, nhưng kỳ thực cũng như Âu-trí-viện mà thôi, hội đã công nhận Âu-trí-viện là một việc hội nên làm, thì chắc việc tôi bàn đây, cũng có thể làm được. Âu-trí-viện của các nước, thuộc sự giáo-dục, mà Âu-trí-viện của hội ta, thì chỉ là một cô nuôi trẻ con.

Trẻ con cố nhiên cần nuôi, mà người lớn lại cần nuôi hơn nữa, vì không nuôi người lớn, tôi sợ sau này không có tế-con cho nội ta nuôi.

Tôi xem ra các tỉnh trung-châu, những người nghèo ở chốn thương-thôn, ruộng không có một tấc, quanh năm chỉ đi làm thuê kiếm ăn, mà công làm được rất ít, ngày mùa được 20 xu một ngày là nhiều, còn như ngày dưng thì chỉ 5 hoặc 3 xu, lại có khi làm cơm không nữa.

Trước kia đồng góp nhẹ, đồ ăn thức dùng rẻ, chúng nó dẫu không được no đủ, nhưng cũng chưa đến nỗi khổ sở thái quá; nay đóng góp nặng, đồ ăn đắng đắt, khiến cho chúng nó mỗ ngày một càng khốn thêm.

Năm được mùa có người mượn làm, cũng không kiếm được miếng cơm mà ăn, khổ nhất là năm mất mùa như năm nay, không ai mượn làm, nhịn đói nằm trên mặt nước. Đói không chịu nổi, hoặc đi trộm cướp lỡ ra ngục, hoặc đi tha phương ăn mày ăn xin, miệng đói cật rét, nằm đường nằm chợ, sinh ra ốm đau mà chết. Tôi đã thấy nhiều người chết đường đến là người trung châu bị lụt lưu tán cả, cái tình cảnh thảm thương ấy, chẳng phải nói lắm, chắc tội ta cũng biết rõ rồi.

Mới đây các nhà từ thiện mở cuộc lạc quyên để giúp dân bị lụt, nhưng sự giúp ấy cũng khác gì đem một giọt nước tưới vào đám nhà cháy, không bổ ích là bao, tôi không phải nói phụ lòng tương yến đồng loại của các nhà từ-thiện đâu, thử tính xem dân chờ ăn một năm mới có thóc ăn, mà cần cấp cho mỗi người mấy hào, thì bổ ích sự không tự nhiên nhiều.

Bắc-kỳ còn đắp đê thì cái nạn vỡ đê vẫn còn mãi, bởi sức mạnh của tạo-hóa, người ta chỉ có thể lợi dụng mà không có thể chống cự được, vậy thì cần phải làm thế nào cho bọn dân nghèo ấy dù có thấy lợi, cũng không đến nỗi tử vong.

Muốn cứu bọn dân nghèo không gì hơn di dân mà di có hai cách: một là di đi làm công, hai là di đi khẩn điền; di đi làm công, thì lấy Nam-kỳ là nơi nhiều công, đất làm ở ổ trù ước, mà di di khẩn điền, thì lấy miền thượng-du và Nam-kỳ, Cao-miên Ai-lao là nơi còn nhiều đất hoang làm chỗ trù ước.

Trước hết tôi hãy nói về cách di đi làm công. Dân nhà quê tuy gọi là vô nghề, nhưng không có chuyên nghề mà thôi, chứ thực ra phần nhiều người biết làm các công nghệ vất, về lại có tính khéo hết thảy, nếu làm việc cho chúng nó làm, thì không ngại chúng nó không tinh làm.

Nay đương một cái hội quán ở Nam-kỳ, gọi là Nhân-công-tổng cục, cứ một ông hội-viên ở Nam kỳ làm cục-trưởng. Hội sẽ mang những người nghèo tinh nguyện đi làm công ấy vào cả đó, nhưng trước khi đi phải xét người nào biết nghề, người nào không biết nghề, làm thành quyển đưa cho ông cục trưởng ông cục-trưởng sẽ tùy tài chất chúng nó, đưa biết nghề thì tìm nghề cho làm, còn đứa không biết nghề thì cho đi làm tạp kiếm ăn, nghĩa là phải biết những người của hội gửi vào, cho hội khỏi sự phí tổn về phần nuôi chúng nó.

Còn di dân đi khẩn thì tôi thấy một ông cố đạo đi dân cả thảy hiệu, là khi tôi đi kinh-lý châu Tả-lũng, đối lần với thấy khâu bên Tàu, qua làng Hưng-long, nom nhà trong làng, đều kiểu nhà trung-châu cả, không phải dân Thổ Mán, tôi liền vào xem, hỏi ra thuần người lính Hưng-yên, mà ông cố-đạo mang chúng lên.

Làng này có 60 nhà, mà cấy đến hơn 800 mẫu ruộng, nhà nào coi bộ cũng no đủ, chúng nó nói với tôi rằng: « chúng tôi cấy lúa giống mẫu, nếu khai hóa hết cả ruộng hoang thì chẳng những đủ ăn mà lại có thể giàu được »

Sau tôi đi qua nhà thờ, vào chơi ông cố mà hỏi cách ông đi dân như vậy, thì phí tổn thế nào? ông cố đáp rằng: « Tôi mỗi năm mang lên mấy nhà, tùy số tiền của người ta nhiều hay ít, lúc chúng nó mới đi, thì cấp tiền cho đi đường, lúc chúng nó đến nơi thì làm cho một cái nhà, tậu cho một con trâu, sắm cho các đồ dùng và nuôi cho 5 tháng, đến khi chúng nó cấy được lúa, mỗi nhà hết độ 100$00. Từ đó về sau chúng tự làm lấy mà ăn, không phải lo bộ nữa, những nhà làm ăn phát đạt, lại cứng vào nhà chung ít đinh, để giúp đỡ cho kẻ nghèo khác ».

Tôi nghe ông Cố nói, sực nghĩ lấy một mình ông cố mà trong mấy năm giới đem được 60 nhà nghèo đói ở trung-châu lên thượng-du, làm ăn no ấm, nếu có một hội nào cũng làm cách đi dân như thế thì phúc cho nhà nghèo biết là chừng nào.

Hỏi ra là một hội toàn thể quốc-dân, mà lại có các quan Đại-pháp chủ trương, không phải như một mình ông cố-đạo, nếu đem nhiệm việc đi dân, thì tôi chắc không bao lâu mà sẽ gây nên nghìn vạn làng giàu thịnh gấp mấy làng Hưng-long ở cõi Đông-pháp này.

Lúc bắt đầu làm, hội viết thư nhờ các quan địa-phương hoặc quan Tây quan Nam, ở những nơi hội định khai khẩn xứ khu đất hoang nào có bao nhiêu mẫu khả dụng được bao nhiêu nhà, bảo cho hội biết.

Hội cứ một hội-đồng quản-đốc việc khai khẩn mang những người nghèo tình nguyện đi khai khẩn ấy, phân phối các khu đất hoang mà địa phương quan đã bảo với hội, làm cho mỗi người một cái nhà, tậu cho một con trâu và sắm đủ dùng cho, cũng như cách ông cố-đạo làm.

Hội lại chọn địa-phương quan hay là những ông hội viên tại chỗ khai-khẩn trông coi hộ khi hội-đồng quản-đốc vắng mặt, khiến cho dân mới đi tiến làm ăn chóng tiến bộ.

Người vùng thượng-du có nhiều giống, mà phần nhiều là người Tàu di sang, như Nùng-loi là người Lôi-châu, Nùng-an là người An-châu, Nùng-chu là người Long-châu, những hạng người này đã chiếm một phần ba dân số hạt Cao-bằng, mà các tỉnh thượng-du khác, tưởng cũng không kém số ấy. Nay chúng ta ngồi yên nom dân nghèo trung-châu khoanh tay chờ chết đói, mà những khu đất phì mỹ để dành cho người bên Tàu làm ăn, chẳng hóa ra trái với lương tâm lắm ư, phàm những việc mà lương tâm mình không công nhận tức là không phải tri-tức vậy.

Những tiền chi phí về sự đi dân, thì mỗi năm hội mở một cuộc lạc-quyên, phân phái hội-viên đi các nơi mà kêu-gọi bảo cho những nhà hảo phú vui lòng quyên, bồi lại nhờ cả chính-phủ trợ cấp nữa, tùy số tiền quyên trong năm lấy được nhiều hay ít mà đi dân, cứ theo phương pháp lấy làm đến khi nào dân ta tràn ra các vùng biên giới, và khắp cả cõi Đông-pháp nữa, thì người nghèo trong nước thỏa phải bớt nhiều, còn ít người ở nhà mà có nhiều người muốn làm, công làm tự nhiên phải cao, chẳng những đủ ăn mà thôi, lại còn thừa ra để dự phòng khi gặp tai nạn thủy lạo, thế là cách đi dân lợi cho cả kẻ ở người đi.

Đến lúc ấy trộm cướp không có, các nhà báo phải yên làm yên ăn, lại càng giàu thêm, mới biết khi trước quyên tiền cho hội là đi dân không một tí thương lấy nói giống mình, mà lại là mình mưu hạnh phúc cho mình nữa.

Đây là tôi nói qua để mục mà thôi, nếu quan viên hội cho lời tôi nói có thể thi hành, thì sẽ họp hội-đồng để nghiên cứu việc ấy.

Tin Saigon

Nhà thương Bạc-hà cháy

Hồi 9 giờ ngày 3 avril phát hỏa tại nhà thương Bạc-hà ở đường Colombier Lác-ky M. D. Lê-quang-Trinh là quan thầy thuốc coi nhà thương ấy mới đến 1 tuần tiếng la. Chạy ra coi thì thấy lửa phát tại cái nhà để riêng cho dân bà Âu-châu. Ông Trinh lập tức đốc sức sửa chữa, nhưng tại nhà thương chẳng có đồ gì mà cứu chữa, chỉ biết lấy nước tưới vào, các bà nằm chữa bệnh tại đó, lúc ấy cũng ra sức lắm, ẵm mang không kịp, nhưng may không có người nào bị thương chẳng có đồ gì mà cứu chữa, chỉ biết lấy nước tưới vào, các bà nằm chữa bệnh tại đó, lúc ấy cũng ra sức lắm, ẵm mang không kịp, nhưng may không có người nào bị thương.

Cái nhà ấy làm bằng gỗ, lợp lá, cháy hết cả, chỉ còn lại có bức tường gạch và cái cầu thang bằng sắt.

Quan Thống-sứ Monguillot đã tới nơi. — Quan Thống-sứ Bắc-kỳ Monguillot đã đi ô-tô ở Haiphong lên tới Hanoi sáng hôm nay lúc 11 giờ 45 cùng với các quan ở văn-phòng ngài. Ngài xơi cơm sáng tại qui phủ, rồi lại nhận các Thống-sứ ở đến khi quan Toàn-quyền Merlin ở Saigon xuống tàu thì ngài mới lên nhận chức quyền Toàn-quyền.

Bản-báo xin có lời kính mừng quan Monguillot cùng các quan ở văn-phòng ngài đã tới nơi.

Trong ngạch Tư-pháp. — M. Toussaint quan chưởng-lý tại tòa Thượng thẩm Hanoi nay thăng quyền Tư-pháp-viện tổng-trưởng thay quan Tư-pháp tổng-trưởng Habert về nghỉ. M. Bourayne quan phó chưởng lý quyền tiền cho hội là đi dân không một tí thương lấy nói giống mình, mà lại là mình mưu hạnh phúc cho mình nữa.

Đây là tôi nói qua để mục mà thôi, nếu quan viên hội cho lời tôi nói có thể thi hành, thì sẽ họp hội-đồng để nghiên cứu việc ấy.

Công cuộc của đội Phi-cơ Đông-pháp. — Quan Toàn-quyền vừa đệ về bộ Thuộc địa bức điện tín sau này:

« Tôi xin trình quan lớn biết rằng đội Phi-cơ Đông-pháp lại mới làm được một việc hiển hách nữa là ba chiếc máy bay đội ấy đi tìm đất mở đường thẳng trên đặng Trường-sơn từ Huế vào Saigon từ tháng giêng mới rồi thì nay đã trở về Hanoi. Con đường này mà mở xong thì thêm được một con đường nữa rất lợi cho việc giao-thông được với miền dân Mọi hãy còn chưa chịu phục tòng. Tuy ở trên những miền rừng rú ấy tiết trời không được thuận dân hãy còn chưa phục tòng vẫn có ý phản đối, trước máy lại khó chỗ hạ mà đội phi cơ ấy cũng đi được, cả thảy một vạn tám mươi lăm kilomètres, hết 135 giờ và chụp được hơn 500 cái ảnh.

Các viên chức trong đội phi cơ dự vào cuộc bay này có thiếu-tá Roux là chánh phái bộ, trung úy Puypéroux, chánh quản Saint-Marty và Vandendarpe cùng thải xã Boracski và xuất đội E. gade ».

Hội thương mại Pháp Nhật. — Nay mai tại Đông-pháp sẽ có lập một hội Thương-mại Pháp-Nhật. Hội Thương-mại ấy có M. Raita Fuji, ama nguyên hội-trưởng phòng Thương-mại Tokio và ông nghị-viên Archimbaud chủ nhiệm tạp-chí « *Revue du Pacifique* » giúp cho.

VIỆC HANOI

Thời-tiết

7 giờ 19 độ
15 giờ 20 độ

Giá thóc gạo

Gạo hạng nhất, một tạ		11	52
— nhì,	—	10	62
— ba,	—	9	64
Thóc hạng nhất,	—	7	00
Hạng ngô	—	7	90

Giá bạc. — Kể từ ngày 9 Avril 1925, giá bạc ở kho Nhà nước định là 10 f. 78.

Tin tàu. — Tàu *Sông-bo* khởi hành ở Hải-phòng đi Hong-kong qua Hoihow và Kouang-tchéou-wan ngày chủ nhật 12 avril hồi 6 giờ.

Phủ Toàn-quyền. — M. Valette quan cai trị hạng nhì tòng-sự tại phủ Toàn-quyền được phép nghỉ 30 ngày tại thuộc địa lĩnh cả lương.

Hội đồng liệp đài kỷ-niệm các chiến-sĩ trận vong. — Hội đồng liệp do đạo nghị-định ngày 9 mars 1923 lập ra để làm việc liệp ở Hanoi một đài kỷ niệm các chiến-sĩ trận-vong trong cuộc đại-chiến 1914 1918 nay đặt lại như sau này:

Quan Đốc-lý chánh hội đồng, MM. Chapoulard đại biểu phủ Toàn-quyền, Tastes đại biểu phủ Thống sứ, Debcornes đại biểu nhà binh, Martin, đại biểu quan kho bạc, Piquemal, chánh hội trưởng hội cựu chiến binh, Bellonnet, đại biểu hội đồng thành phố, Rigault, đại biểu hội ái hữu các quân kỳ cựu ở Bắc-kỳ, Révérony đại biểu phòng canh nông Trung Bắc-kỳ, Paris, hội trưởng hội Hồng thập tự, Lacollonge, đại biểu sở Công tác, Ducamp đại biểu phòng Thương-mại, Guiberteau đại biểu hội đồng phong cảnh, Hoàng-trọng-Phu, tổng đốc Hà-đông, Lê-v-Phác, công nghệ ở Hanoi, Pigiowski đại biểu báo *Indépendance Tonkinoise*, de Massiac đại biểu báo *Avenir du Tonkin*, Wilkin đại biểu báo *France-Indochine*, Ng-v-Luận đại biểu báo *Trung-bắc Tân-văn*, Lê-si-Tô chủ-nhiệm báo *Khai hóa*, Mai-du-Lân, chủ nhiệm báo *Thực-nghiệp* làm hội viên; M. Rononi quan cai trị làm thư ký và M. Martin đại biểu quan chánh kho bạc làm thủ-quỹ hội đồng.

Quan ấn Nghiêm-xuân-Quảng bị nạn ô-tô. — Ngày 5 avril vừa rồi, quan ấn Nghiêm-xuân-Quảng tỉnh Ninh-bình, trong khi đi ô-tô ở địa-hạt tỉnh ấy, chẳng may xe đụng phải một con trâu, quan ấn bị mảnh kính chắn phong bắn vào mặt và ở chân cũng bị thương sơ sơ. Lập tức đem vào nhà thương tỉnh ấy buộc thuốc rồi đem lên nhà thương Bảo-hộ Hanoi để chiếu quang-tuyến xem thì thương tích cũng không có gì quan-ngại lắm.

Nhà thương Đồn thổ ốm thuốc. — Tại viện tiêm thuốc chó dại ở nhà thương đồn-thổ hay đương cần mua những thỏ nâu từ 2 kilos 300 grammes trở lên. Giá mỗi kilo là 88 xu.

Tòa Thượng-thẩm. — Sáng hôm nay tòa Thượng-thẩm xử những việc sau này

Con nhà võ phúc Lại-như-Hối là con Lại-văn-Trang ở làng Niệm-hạ, phủ Kiến-xương, tỉnh Thái-bình là đứa bất hiếu bất mục, cứng đầu cứng cổ, rượu chè cờ bạc chơi bời quá độ. Nó thường thường ăn cắp tiền của bố mẹ đi đánh bạc và bắt vợ nó mà có rận bảo thì lại chống cự lại. Vì thế bố mẹ, anh em, chú bác trong họ đều ghét cả không ai ưa nữa. Hôm nhân bố mẹ đi vắng nó lẻn về nhà ăn cắp 400 đồng. Khi người bố biết đến mắng chửi thì tên ấy đánh cả bố, mà anh chị và chú cao ngăn cũng bị nó đánh bị thương cả. Vì nó là đứa con vô phúc như thế nên bố mẹ anh em mới phải đi kiện để phải trừng trị. Tòa Nam-án tỉnh Thái-bình phạt thằng con bất hiếu ấy 5 năm tội đồ, nó chống án lên tòa Thượng-thẩm. Đứa con cư xử với bố như thế thật vô lại. Tuy thế mặc lòng, bố cũng không nỡ dứt tình, lại phải khai nhận cho là đứa con vô phúc ấy có tính điên để cho tội được giảm nhẹ. Tòa Thượng thẩm thấy người nhận cho thế mới lượng giảm xuống cho 2 năm tù án treo.

Bội tín Mẹ mọi người tên là Đào thị Tân nhân thấy ở các nhà xóm có dịch trâu bò nên đặt một con trâu và một con bò đến nhà Vũ-văn-Uy mượn. Khi hết bệnh dịch, cả cho con gái lại xin về. Lúc người con gái đến lấy thì Vũ-văn-Uy đi vắng, khi về biết mới phát đơn đi kiện người con gái chủ trâu bò là ăn cắp mà đăng chủ trâu bò thấy thế cũng phải đi kiện lại là bội tín. Đến tức xét thì quả là Vũ-văn-Uy là bội tín nên tòa Nam-án tỉnh Phú-thọ phạt 6 tháng tù 50 đồng và bắt phải bồi 100 đồng cho nguyên đơn. Tòa Thượng-thẩm y án phạt tù tha cho phạt bạc và giảm tiền bồi-thường xuống cho 30 đồng.

Bán kẻ phạm trái luật. — Nhân có người bảo có một bọn gian phi hợp nhau ở thuyền để định đi ăn cướp, quan huyện sở tại phái cai cơ là Lê-v. uyên đem 2 người lính trách cứ lý-trưởng chánh-hương-hội tuần đi trên thuyền dẫn bắt. Đến nơi chỉ bắt được tên Đ.o-v-Truật còn ngoài ra thì chèo khác chạy trốn được. Khi bắt được thì cai cơ còn lấy súng bắn bị thương, vì lẽ bắn kẻ can phạm trái phép như thế nên tòa Nam-án tỉnh Kiến-an phạt cai cơ 2 năm tù và 20 đồng tòa Thượng-thẩm tha cho vì xét là bắn những đứa chạy trốn chứng may trúng phải tên Đ.o-v-Truật.

Hợp đồng để làm xàng. — Tên Đào-văn-Truật bắt được cứ một mực đi không nhận là hợp đồng. Nhưng có đề chứng có trên tòa Nam-án tỉnh Kiến-an phạt 5 năm khổ sai tòa Thượng-thẩm giảm tội cho xuống 3 năm tù.

PHARMACIE FRANÇAISE & INDIGÈNE

Pharmacie Montès
54, RUE PAUL-BERT, HANOI
DẦU GAN-CÁ-VIÊN
(*Capsules huile de foie de morue*)
Mỗi ngày uống bốn viên, cả gói 2 viên, chữa khỏi ốm yếu.
Giá mỗi lọ: 0$90
油 肝 魚

Thuyên chuyển. — M. Trần-trọng-Đỗ hàng ngạch tòng sự tại tòa Sơ-thẩm Nam-định được nghỉ ba tháng để dưỡng bệnh.

M. Bùi-bái-Lượng, ký lục hạng nhì tòa sự tại phòng dịch-án Hanoi đổi đi tòa án Sơ-thẩm Nam-định thay M. Trần-trọng-Đỗ.

Ngạch Học-chính. — Các viên giáo tập tập sự có tên sau này, đều được thăng giáo tập hạng tám kể từ ngày 1er avril 1925 trở đi.

MM. Hoàng-quang-Thụy, Phạm-văn-Hảo, Đinh-văn-Hiền, Hoàng-đình-Phúc, Ng-văn-Tâm, Võ-đình-Chi, Ng-thụy-Đan, Ng-thế Viêm, Đỗ-đức-Ngọc, Ng-văn-Thu, Đỗ-văn Đại, Phạm-gia Viêm, Ng-ngọc-Tôn, Phạm-đức-Kính, Ng-văn-Gi, Ng-vũ-Tăng, Dương-hoành-Nguyên, Tô ngọc Hiếu, Ng-chí Kế, Đỗ-nhân Phụng, Nguyễn-đương-Đức, Phan-iến-Hải, Ng-đình-Chân, Ng-văn Phụ, Trần-văn-Ninh.

Trung kỳ Tương-tế hội. Ngày 23 Mars vừa rồi, quan Thống sứ Bắc-kỳ đã duyệt y cái chương-trình của hội Trung-kỳ tương-tế và đã ký nghị-định cho phép lập hội. Vậy chúng tôi xin kính cáo cùng bạn Trung-kỳ ngụ tại Bắc-kỳ được biết cái mục-đích của hội là như sau này:

1° Trước hết để giúp cho tình liên-lạc bạn đồng-quận càng ngày càng thêm bền chặt.

2° Để giúp đỡ lẫn nhau trong khi ốm đau lỡ bước v. v;

3° Để sửa một khu đất làm nơi nghĩa-trang cho những kẻ phải tử trận tại nơi đất khách.

Nói tóm lại hội ta tức là một gia-tộc lớn để dựng lên ở chốn tha-hương này một cảnh gia-tình cũng được êm-ấm, vui-vẻ như là cố-quận ta vậy, và cho ai nấy có chỗ nương tựa trong khi tai-biến bất kỳ.

Hội Trung-kỳ tương-tế này, các quý ông quý bà bắt từ là bạn người học nào (sĩ, nông, công, thương) cũng đều được vào cả.

Tiền lệ vào hội chỉ có một đồng bạc (1 $ 00), về sau mỗi tháng 1 đồng có ba hào (0 $ 30).

Tiền đóng hội này cứ gửi cho ông Võ-doãn-Gia, là thủ-quỹ của hội nhà ở phố Tirant (Gia-ngư) số 28 Hanoi.

Các quý ông, quý bà như ngài nào muốn vào hội, hoặc là muốn hỏi điều gì, xin cứ viết thư cho ông hội-trưởng hay là ông phó-hội-trưởng thì sẽ có giấy trả lời ngay.

Kỳ đại hội-đồng vừa rồi (5 avril 1925) hội đã bàu xong các hội viên ban trị-sự là những ông có tên sau này:

Chánh-hội-trưởng: M. Hoàng tiến-Giáng, commerçant n° 47, rue des Radeaux (hàng Cau) Hanoi; M. Văn-đình Quang, Commis des Douanes & Régies Direction, Hanoi; M. Trần-trọng-Kim, Secrétaire principal du Service Judiciaire, Hanoi.

Chánh thư-ký: Phạm-bá-Viện, Bachelier es lettres étudiant en médecine, Hanoi.

Phó thư-ký: M. Trương-trị-Đỉnh, Secrétaire des Douanes & Régies, Hanoi.

Thủ quỹ: M. Võ-doãn-Gia, Industriel N° 20, rue Tirant (ngõ Gia-ngư), Hanoi.

Cố-vấn hội-viên: M. Trần-trọng-Kiêm secrétaire principal du Contrôle Financier, Hanoi; M. Trần-bá-Vi, Secrétaire du Gouvernement Général de l'Indochine, Hanoi; M. Nguyễn-

(Xem trang thứ ba cột thứ hai).

MỘT DỊP RẤT TỐT

MUỐN BÁN:

Xe ô-tô « Studebaker »
mới chữa lại, 4 sy lanh . 13.000 fr. 00

Xe ô-tô « Maxwell »
4 chỗ ngồi, 10 mã lực. . 900 $ 00

Hỏi tại số 53, đường Cửa Bắc (Boulevard Carnot)

HIỆU BÁO-CHẾ:

CHASSAGNE

59, Rue Paul-Bert, Hanoi

Có bán đủ cả các thứ thuốc

MÀU NỘI QUYỂN MẪU HÀNG
(CATALOGUE) Ở ĐÂY

Hai ngày cuối cùng !!!

Xin nói để các quý-khách được biết: Phim ảnh khởi hài « TOU-FOU MUỐN LẤY VỢ » đang chiếu tại rạp cướp bóng CINÉMA PALACE HANOI thì chỉ còn chiếu có bốn buổi nữa là hết (ban ngày và tối thứ hai và thứ ba 6, 7 Avril 1925) rồi không bao giờ còn chiếu lại nữa.

Vậy, các quý-khách, ai chưa xem, xi mau mau kẻo hết.

Thứ hai và thứ ba 6, 7 Avril 1925
Ban ngày từ 5 giờ rưỡi đến 7 giờ rưỡi tối
Tối từ 9 giờ đến 11 giờ đêm

tại rạp **CINÉMA PALACE**
CHIẾU PHIM ẢNH ANNAM
TOU-FOU

Số 81

THỦY-HỬ

NGUYỄN-ĐỖ-MỤC dịch thuật

Hoa-vinh tạ ơn ba vị hảo-hán rồi nói:

— *Hoa vinh* cùng *Tống* đại-huynh đây được ba vị trang-sĩ cứu sống cho, lại trả được thù oán, ơn ấy biết lấy gì báo đáp. Nhưng còn vợ tôi và em gái tôi ở *Thanh-phong-trại*, tất nhiên bị *Hoàng-tin* bắt, biết làm thế nào mà cứu cho được?

Yên-thuận nói:

— Ngài cứ yên lòng, tôi chắc rằng *Hoàng-tin* không khi nào dám bắt, nếu có bắt tất phải giết quan con đương này. Ít ngày mai ba anh em tôi sẽ xuống tận nơi đem cung-nhân rủng lệnh-muội về đây, chứ có hề chi.

Nói xong, lại tức khắc truyền cho bọn lâu-la xuống núi để đó là tin tức.

Hoa-vinh nói:

— Xin đa tạ cái đại-ân của các trang-sĩ.

Tống-giang nói:

— Xin hãy cho giải *Lưu-cao* vào đây.

Yên thuận truyền bảo bọn lâu-la rằng:

— Các ngươi hãy đem *Lưu-cao* trói vào cái cột trụ kia, rồi nó lấy bộ lông để làm rượu khánh-hỷ.

Hoa-vinh nói:

— Để tôi xin thân-tự mổ dụng hãn mới được.

Tống-giang mắng *Lưu-cao* rằng:

Ta cùng nhà ngươi xưa nay chẳng có thù oán gì nhau, cớ sao nhà ngươi lại quá tin lời một mụ dân-bà bất-hiền kia mà nỡ lòng bại ta. Bây giờ để vào tay ta, nhà ngươi còn nói chi nữa.

Hoa-vinh nói:

— Đại-huynh còn phải hỏi nó làm gì nữa!

Nói xong, tức khắc cầm dao mổ bụng *Lưu-cao*, lấy bộ lòng đem để ở trước mặt *Tống-giang*, ôn tồn thì *Lưu-cao* thì bọn lâu-la khiêng quẳng đi một chỗ.

Tống-giang nói:

— Ngày nay dẫu trừ được đứa tham-ô gian-ác này, nhưng chưa giết được con dâm-phụ thì vẫn chưa hả lắm lòng căm tức của ta.

Vương-anh liền nói:

— Đại-huynh cứ yên lòng. Ngày mai tôi đem quân xuống bắt con mụ ấy về đây, bấy giờ xin cứ để mặc tôi sửa tội cho nó.

Chúng đều cả cười. Đêm hôm ấy tiệc xong, ai nấy đều yên nghỉ. Ngày hôm sau dậy sớm, lại thương nghị việc đánh *Thanh-phong-trại*.

Yên-thuận nói:

— Hôm qua quân ta vừa đi khó-nhọc, hôm nay hãy cho chúng nghỉ, mai sẽ đánh, cũng chưa lấy gì làm chậm.

Tống-giang nói:

— Phải đấy! Ta hãy cho quân nghỉ, không đi đánh mà vội.

Lại nói chuyện đô-giám *Hoàng-tin* cưỡi ngựa chạy thẳng một mạch về *Thanh-phong-trại*, truyền cho quân-sĩ canh-giữ bốn mặt rất nghiêm-mật, rồi viết một phong thư sai hai viên giáo-đầu phi báo với *Mộ-dung* tri-phủ. *Mộ-dung* tri-phủ nghe báo, tức khắc sai người mời quan thống-chế họ *Tần* đến để thương nghị.

Nguyên quan thống-chế ở *Thanh-châu* tên gọi *Tần-minh*. Tính người nóng-nảy, tiếng nói như sấm, cho nên chúng vẫn gọi là *Tích-lịch-hỏa Tần-minh*. *Tần minh* thường hay dùng ngọn lang-nha-bổng, sức khỏe địch nổi muôn người. Khi vào tới phủ, *Mộ-dung* trao bức thư của *Hoàng-tin* cho *Tần-minh* xem.

Tần-minh nổi giận mà rằng:

— Sao chúng dám cả gan như thế! Ngài cứ yên lòng, tôi đây dẫu bắt tất, xin thề rằng thế nào cũng phá tan được toàn gia ấy mới nghe.

Mộ dung tri-phủ nói:

— Nếu thống-quân để chậm thì tôi chỉ sợ chúng kéo nhau đến đánh *Thanh phong-trại*.

Tần-minh đáp rằng:

— Việc này khi nào tôi dám để chậm. Đêm nay tôi xin điểm quân, sáng mai đi sớm.

Mộ dung tri-phủ mừng rỡ, vội vàng sửa soạn rượu thịt cùng lương khô để đem ra phía ngoài thành khao thưởng quân-sĩ. *Tần-minh* nghe nói *Hoa-vinh* làm phản, hằm hằm nổi giận, tức khắc về trại, điểm lấy một trăm mã-binh và bốn trăm bộ-binh để đi đánh *Hoa-vinh*.

Mộ-dung tri-phủ đã sai người ra một nơi tự-viện ở phía ngoài thành sửa-soạn rượu thịt bánh để phát cho quân-sĩ, mỗi người ba chén rượu, hai chiếc bánh và một cân thịt chín. Khi sửa-soạn vừa xong thì quân-mã đã ở trong thành kéo ra.

Một lá cờ tướng đi đầu; trên đề mấy chữ « *Bình-mã tổng-quản Tần thống-chế* ». *Mộ dung* tri phủ trông thấy *Tần-minh* mặc áo giáp, nghiễm nhiên là một bậc anh hùng võ địch.

Tần-minh ngồi trên mình ngựa, trông thấy *Mộ-dung* tri phủ đang ban thưởng cho các quân-sĩ, vội vàng trao đồ binh cho một tên quân, rồi xuống ngựa vào chào.

Mộ dung rót một chén rượu mời *Tần-minh* uống mà dặn rằng:

— Tướng quân nên tây cơ ứng biến cho chóng được khải-hoàn.

Khi bàn thưởng quân-sĩ xong, bấy giờ mới sáng. *Tần minh* cáo-từ *Mộ dung* tri-phủ nhảy lên mình ngựa, trống rong cờ mở, giáo dựng gươm trần, thẳng đường tiến sang *Thanh-phong-trại*. Con đường ấy tất phải đi qua *Thanh-phong-sơn*.

Lại nói chuyện bọn lâu-la *Thanh-phong-sơn* thám được tin ấy, vội-vàng chạy về phi báo với các vị hảo-hán. Các vị hảo hán đang định đi đánh *Thanh-phong-trại*, nghe nói *Tần minh* đem binh mã đến, ai nấy đều lấy làm ngạc-nhiên.

Hoa-vinh nói:

— Các ngài chớ lo-ngại. Việc quân đã đến khi nguy-cấp tất phải có sức đánh. Bây giờ ta cứ cho bọn lâu-la cơm no rượu say, rồi tôi sẽ bày mưu lập kế!

Hoa-vinh lại ghé tai nói thầm mưu kế. *Tống-giang* nói:

— Kế ấy rất diệu, ta cứ thế làm được.

Hôm ấy *Tống-giang* cùng *Hoa-vinh* bàn định mưu kế, rồi truyền bảo bọn lâu-la sửa-soạn để thi hành. *Hoa-vinh* sắp sẵn một chiếc ngựa hay một bộ áo giáp và cung tên giáo-mác, vân vân.

Lại nói chuyện *Tần-minh* đem quân đến chân núi *Thanh-phong-sơn*, cách độ mười dặm bộ trại. Đến canh năm hôm sau, *Tần-minh* cho quân-sĩ ăn cơm sớm, bấm mấy phát súng, rồi kéo quân đến dân trận tại chân núi.

Bỗng nghe tiếng chiêng vang động, có một toán quân ở trên núi kéo xuống. *Tần-minh* ngồi trên mình ngựa, tay cầm ngang ngọn lang-nha-bổng, ngẩng nhìn xem ai thì trông là *Tiểu-lý-quảng Hoa-vinh*. Khi đến sườn núi, *Hoa-vinh* dừng ngựa cất chào *Tần-minh*.

Tần-minh quát to lên rằng:

— *Hoa-vinh* kia! Nhà-ngươi nguyên là dòng-dõi tướng-môn, cớ sao lại làm một viên trại-trưởng, coi giữ trong một địa phương, cơ-mưu lộ nước, còn có thiếu gì, có sao nhà-ngươi lại giao thông với bọn cướp-giật, làm phản triều đình. Bây giờ ta đến đây để bắt nhà-ngươi, nhà-ngươi biết điều thì xuống ngựa mà chịu trói đi, khỏi đến nỗi tay ta nhọc bẩn.

Hoa vinh mỉm cười mà đáp rằng:

Dám hỏi quan thống-chế! *Hoa-vinh* khi nào lại dám làm phản triều-đình, chỉ vì *Lưu-cao* nhẫn sự thù riêng bày lời vu-cáo, khiến *Hoa-vinh* này bất-đắc-dĩ mà phải tạm lánh nạn vào đây, dám xin quan thống-chế soi xét mà giải oán cho.

(Còn nữa)

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

ĐỒNG-HỒ
ĐEO TAY
BỌC VÀNG
Máy mỏ-neo,
15 chân kính
Mặt số kim
có chất độ quang
BẢO HÀNH 20 NĂM
Giá..... 11 $ 50
BÁN TẠI HIỆU :
A. PERROUD (Nhà xanh)
39, Phố Paul Bert. — HANOI
7000

G. PAREL

Ai muốn hỏi gì cũng sẵn lòng bảo : chỉ bảo về những việc buôn bán và các việc khác. Xem xét các sổ sách, hoặc tính sổ sách
49, Avenue Puginier, Hanoi

Kính trình

KIM-THÁI
HANOI : Số nhà 3, Phố hàng Ngang.
Téléphone 480
HAIPHONG : Số nhà 140, Phố Khách
Telephone 272.
2101

Một cái nguy-hiểm trong xã-hội

Trong lúc bắt đầu có mưa bụi này, các bệnh ho, đau màng phổi nói tóm lại là tất cả các bệnh đau về bộ máy hô-hấp, lại sớp nhiều lắm, vậy cần phải cần thận lắm mới được. Thực thế, bệnh ho không chừa, cần-lao nguy-hiểm thế nào, tất ai cũng biết. Bệnh lao trong xứ này, nguy-hiểm lắm thay, vì mỗi năm bệnh ấy làm hại hàng vạn con người. bệnh ấy vẫn rình mà lan hại đó. Muốn tránh khỏi bệnh ấy phải giữ buồng phổi cho mạnh khỏe, thì chỉ có một cách là uống :

Cachets du Docteur Nofal
0$95 một hộp

Mỗi ngày uống hai cachets (trước mỗi bữa cơm uống một cachet) thì thấy kiến hiệu quả kỳ sở vọng.

Nếu phổi yếu, không chịu được thời tiết ẩm nhảm, và gió lạnh, chớ có chờ đợi nữa, nên dùng ngay !

Le sirop Nofal Thiocol

Nhiều thầy thuốc khuyên dùng thuốc ấy trị hết hẳn bệnh.

Giá tiền là 0$90.

Hãy thử thuốc ấy ở hiệu CHASSAGNE, Phố Paul Bert có bán.

Muốn hỏi điều gì hiệu ấy cũng sẵn lòng chỉ bảo cho.

NHÀ BA-CHUÔNG
TỨC LÀ HIỆU BÀO-CHẾ MONTÈS
54, Phố Paul-Bert, Hanoi

Bệnh đau mỹ mắt, đau mắt, đau đa mang mắt, chảy nước mắt.

Muốn chữa khỏi các bệnh ấy thì nên dùng :

Thuốc Ciella

Giá một lọ : 0$80

Có bán tại : Nhà Ba-chuông, Hanoi

Kính trình

Bản-hiệu từ khai trương đến nay được các ngài có lòng quang-cố nhà công-nhân cho rằng chè bản-hiệu thật không phụ tấm lòng tin-yêu của các ngài.

Nay lên nay bản hiệu nhiều thứ chè đặc biệt thượng hạng : nước đẹp hương thanh, cánh nhỏ, như chè Sơn-tử danh trà, Đại hồng Bào Bạch kê-Quan, Mỹ-tây-Thị Trà chung-Vương, Ngọc-quan Âm, Thiết la Hán, vân vân.

Các ngài có lòng chiếu-cố xin kính mời đến bản hiệu hoặc ở xa xin gửi tiền hóa giao ngân.

Kính trình

KIM-THÁI
HANOI : Số nhà 3, Phố hàng Ngang.
Téléphone 480
HAIPHONG : Số nhà 140, Phố Khách
Telephone 272.
2101

quốc-Tuý, Etudiant de l'Université Indochinoise, Hanoi ; M. Hà-Đức, Commerçant N° 50 rue des Radeaux (hàng Cau) Hanoi.

Kiểm-sát hội-viên : M Bù-Tô, Secrétaire principal du Service d'Agriculture Hanoi ; M. Trần-manh-Khiêm, Secrétaire des Douanes & Régies Direction Hanoi ; MM. Trần-tiến-Nữ Nam, étudiant de l'Université Indochinoise, Hanoi.

Phòng-sát hội-viên : M. Trần-ngọc-Thiềm, secrétaire de la Cie des Chemin de Fer du yunnam, Hanoi ; M. Phạm-ngọc-Mai, secrétaire du Service Radiotélégraphique.

Hội Trung-ương thường-trực lại cáo.

Tin đâu sét đánh !..... — Khốn nạn ! nghĩ tới cái thân thế các chị em trong cơn bèo trôi sóng vỗ, nghĩ tới cái tình-cảnh các chị em trong khi sương lạnh giăng mờ, cảnh chim lá gió, lòng ngọc trường-thanh bao xiết kể, mà thành ra trí kỷ vẫn không ai, tưởng cũng đã đáng thương thay ! Thế mà lại nghĩ tới những bình-khang vẫng-sự, nào vì đôi hoa chiếc xuyến mà ngồi lù nào vì quá miệng quá mồm mà đầu vỡ mặt tan mất chỉ, nào vì mối tình phèo mà mất ăn mất chỉ, nào vì chẩu hát quệt mà lên cầm ra tòa, tưởng mà ao não cho những ai trong cuộc đoạn trường ! Nào thế đã yên thân đâu, ông xanh xanh kia còn muốn làm cho những ai thêm đọa, thêm đày, thỉnh thoảng lại phái một mẻ giặt mình thon thót, lại khêu gói gió đưa, kẻ mạn ngược, người mạn xuôi, chung quy chỉ vì cái nỗi khám vỉ-trùng mà nên chuyện, tự trước đến giờ chị em đã bị bao con khủng-hoảng, mà mới đây ở trong Nghệ lại cũng có tin ấy thì chị em đã lục-tục quay về Thanh, an ủng tưởng rằng về nơi đất tổ thì được yên thân, nào ngờ mấy hôm nay sở cẩm Thanh-hóa lại cho đi làng riết để trừ cái nọc trùng độc cho bọn thanh-niên đã mắc phải. Ấy thế mới khổn chứ ! Xuống đất chàng ? Lên giới cũng ? Hay là ra quách ngay Hanoi cho rồi ! Ừ mà phải ! ra Hà-nội là phải lắm ! vì rằng ở Hà-nội mấy năm trước đây các chị em đã bị nhiều phen lục-đục cũng vì cái chuyện đó, nhưng trước Hà-nội là nơi có hai xóm mà chị em còn đông-đảm đông-lực xin được khỏi cái chuyện thực-hành, buồng-bỏ như bây giờ tám xóm, thì biết mấy trăm mấy nghìn cây lại không gom góp nổi một khu rừng rậm mà chông chọi được những khi sóng gió bất bình hay sao ? Vả lại Hà-thành là nơi phồn-hoa đô-hội, kẻ hoang-toàng cũng lắm, người sy-ngốc cũng nhiều, thiết tưởng những chỗ bờ thế chẳng đào thì còn đào những đâu đâu ? Lại còn một cái đặc-sắc nữa Hà-nội có nhiều mà các tỉnh không có mấy, là các ông Hàn ông Nghị, ông Phán, ông Tham, nếu chị em cứ giữ về cười cho tươi, nói cho khéo cứ giữ nếp đàn cho ngọt, hát cao hay thì biết đâu rằng trong những cuộc truy-hoan, chẳng nhiều quan mê-nhẹt, mà biết đâu rằng cái thân thế ai đương bèo trôi sóng vỗ chẳng được dự vào nơi lầu ngọc nhà vàng ? . . .

Vậy cần chuyện khám « vi-trùng » ở Hà thành, rồi ra có hay không, không hay có, sau này sẽ biết, nhưng mà thôi, chị em hãy cứ ăn cho no ngủ cho kỹ mà ai lăn-lóc đá thì cứ mê-mẩn một phen chơi ! . . .

Còn non, còn nước, còn giời,
Hồng-lâu há phải là người ở chốn thanh-lâu ?

Tâm-dương-khách.

Hội Hợp-thiện. — Đất phúc trang của hội Hợp-thiện còn chật hẹp lắm, vẫn muốn mở rộng ra, mà sự tậu đất rất là khó khăn, nay nhân dịp làng Quỳnh-lôi có bán 12 mẫu ruộng. Bản trị sự chúng tôi đã xin phép quan trên để tậu khu đất ấy, còn đang trù liệu về việc tài-chính chưa xong, nên chưa kịp xin phép mở sổ quyên, mà nay đã tiếp được những ông :

Lục-giương hiệu ở hàng Đào cúng 5 đồng ; Võ-văn-Long ở hàng Cá cúng 5 đồng ; Ng-văn Ngọc ở hàng Đường cúng 5 đồng.

Nay bản trị sự chúng tôi vội vàng có lời đăng báo để thay lời bản hội, cảm tạ tấm lòng nhiệt thành của các ngài và chúng tôi ước ao rằng các nhà từ-thiện ở trong thành phố sẽ không chậm trễ lui lại bước sau phát bồ để tâm giúp thành quả phác.

Sau này chúng tôi sẽ dựng tấm bia để phương danh các nhà từ-thiện để gọi chút kỷ niệm.

Hợp-thiện hội, Tư-lý
Ng-hữu-Long

Ngạch Mật-thám. — M Mai-Tâm là đội cảnh sát tập sự nay thăng thanh tra mật-thám kể từ ngày 20 février.

Dịch trâu bò. — Tại địa hạt tổng Gialộc, châu Phú-yên, tổng Mộc-thượng, châu Mộc, tổng Mường-vật và tổng Mường-khoa, châu Yên (Sơn-la) nay đang có dịch trâu bò.

Thảm trạng. — Hồi 7 giờ sáng ôm mồng 8 người ta thấy một đứa con gái chừng 4 tuổi nằm chết ở dưới mái hiên nhà Báo ký, ở góc phố hàng Muối. Khám trong người không có thương-tích gì nên đã cho mang vào nhà xác.

VIỆC BẮC-KỲ

HÀ-ĐÔNG

Ân mạng. — Bản-quán tiếp được bài sau này :

Tôi có một việc rất đau đớn xin nhờ quý-báo đăng cho mấy lời để mong đến tai quan trên như sau này

Nguyên ngày 12 tháng giêng ta làng tôi có lễ kỳ-phúc, vì sự tranh đánh tế lễ mà Hương-hội cùng Lý-trưởng cho người nhà đánh đứa con tôi tên là Yến và cháu tôi tên là Thược đều bị thương nặng, phải khiêng ra nhà thương Hanoi phục thuốc. Đứa cháu tôi nặng quá, không chữa được phải chết, Trước khi nó chết, quan Phủ cũng tôi đã có cho thầy lục-sự ra tận nhà thương để xét hỏi khẩu-cung xem những đứa nào đánh nó. Không biết có sao từ bấy đến nay mấy tên hung-thủ vẫn chưa thấy xét xử gì cả, tình cảnh tôi rất khổ lắm, xin có mấy lời gì tỏ, nhờ quý-báo đăng giùm cho.

Bùi-văn-Đại
Làng Vân-lũng, Hà-đông

BẮC-NINH

Lời cảm ơn. — Tôi xin có lời cảm tạ các cụ, các quan, các ông, các bà, hoặc đi đưa đám, hoặc đưa đồ phúng, hoặc gửi giấy chia buồn cho tôi thất tôi là :

Madame VŨ-THỊ-NGỌC-HOÈ
ở phủ Thuận-thành

Trong khi tang thứ bối rối, có điều gì sơ suất, xin thứ lỗi cho.

Nay cảm tạ

Quan phủ : Nguyễn-diệp-Quảng, Tri phủ Thuận-thành.
Ai tử : Ng-diệp Dayên, Ng-diệp-Lương.
Ai nữ : Ng-thị-tuyết-Nhu, Ng-thị-tường-Lan, Ng-thị-châu-Thi.

VIỆC TRUNG-KỲ

QUẢNG-BÌNH

Tin mùa màng. — Độ này nhờ được tiết trời thuận hòa, thỉnh thoảng lại có một vài trận mưa xuân, cảnh sắc ở các cánh đồng trông đẹp mắt ẩm, con nhà nông cũng được vui lòng hỏi dạ một đôi phần. Mùa trước đã mất sạch, dân tình đói kém khổ sở, nay chỉ còn mong về mùa tháng 5 sắp đến đây cho được phong-đoàn, mà xem cơ trời như vậy cũng có bề khả vọng lắm.

Bạc hào giả. — Mới rồi quan huyện Lệ-thủy có giải về tỉnh một tên thợ bạc làm bạc hào giả, tên là Vy, quán làng Mỹ-lộc, nó dùng khuôn đúc trong cốt đồng, ngoài mạ bạc, trông cũng giống lắm, ở nhà quê nhiều người phải lắm. Quan trên hỏi thì nó khai rằng nhân vì gặp nạn cơ hoang, tình cảnh thống thiết quá chừng, nên nó mới đánh liều làm điều phi pháp như thế, mà xem điện mạo nẫu cũng ra người đoi khổ thật.

Thây người chết đói. — Hôm 13 tháng 3 ta, ở chợ làng Tiên-lệ, kẻ rạng đông, mọi người đến họp chợ, có trông thấy một cái tử thi người đàn ông nằm chết trong quán. Lý-dịch sở-tại báo quan đến khám, thì xét ra người này vì đói mà chết chứ không phải vì cớ gì khác cả. Hỏi người hàng-cơm làng-giềng, không có một nhân nhân, mà cũng chẳng ai hay tăng tích người ấy ở đâu. Hiện đã mai táng và có chiếu để cho người thân thuộc phương xa đến nơi biết chỗ mà thăm viếng. Tội nghiệp thay cho người nào đó ! gặp nạn cơ cẩu đã phải bỏ nhà ra đi, phiêu-lưu đất khách quê người, mà cũng không tránh khỏi được bước tử vong !

Cuộc hát Tây ở bộ Quảng-trị. — Nhân có một nhà ca sông danh tiếng ở Paris là M. Georges Charton sang Đông-dương để hát những bài cổ-văn Pháp cho học-trò các trường ngoe, hôm tuần bảy mới rồi ông ấy đi qua bảo-hạt ở lại một bữa mở cuộc hát tây tại hội-quán hội Quảng-trị cho học-trò các trường Pháp-Việt đến dự-thính. Bữa ấy có quan công-sứ Georges Monod và quí phu-nhân đến chủ tọa.

Trước hết ông đọc một bài diễn-văn biện-dương cái giá-trị của thi-ca nước Pháp. Đoạn rồi ông ngâm vịnh những bài ngụ-ngôn của các nhà danh-sĩ ngày xưa như La Fontaine, Fénelon, Florian và hát nhiều bài ca-từ hay lắm, có bài ông lại cho học-trò hát theo cho nỗi giọng thêm.

Tối lại ông có hát ở nhà công quán (Bungalow) cho công-chúng nghe, nhưng ai muốn dự-thính phải có mua vé. M. G. Charton có hiệt tài về nghệ ngâm vịnh ca xướng.

QUẢNG-NAM

Thời-tiết với mùa màng. — Trời vẫn nắng mãi chưa thấy có dấu gì khả trông mưa ; mùa lúa hao hụt mất nửa rầy, tiền đương lần lượt gặt hái xem tình trạng rất là tiêu-điều. Mùa khoai cũng gần thu hoạch được, xem ra có phần trông cậy ít nhiều. Ước gì có mưa độ vài thì mùa sắn cũng khá lắm — Còn như bắp đậu thì tuy đã nhiều nơi có ăn rồi, mà ngó bộ không được mấy chút.

(*Xem trang thứ tư*).

SẢN-NHIÊN-ĐÀI

Tối thứ năm 9 Avril 1925

LẮM SINH XUÂN HƯƠNG

Than rằng cái phận làm giàu,
Phải nơi độc đắt có nhau siết bao.
Chung chỉnh trời chẳng phụ nào.

Tối thứ sáu 10 Avril 1925

CHU MAI THẦN

Tích này có vui đào lắng, kép thương, tuồng-tỷ, vợ Huế. Hay nhất là chỗ đánh ghen. Xin quí khách lấy vé sớm cho.

Thứ sữa tối thượng hạng

Thứ sữa đặc hiệu Conké của nhà lấy sữa có tiếng thứ nhất ở Hòa-Lan, là một thứ sữa nhưng người yếu, trẻ con cụ già tốt cả mọi người và thứ sữa đặc có chất nguyên, dùng rất tốt.

Ai có tính khó đến đâu, dùng thứ sữa nay cũng phải vừa lòng.

Bán buôn tại :
COMPTOIRS COLONIAUX CHIRIS
Haiphong. 2220

Nhà Bán-đồ « TÂM-TÂM » Hà-nội, ở phố hàng Trống. Chủ-nhật, thứ năm nào cũng có bán từ tám giờ sáng.

SÁCH MỚI XUẤT BẢN

LA COMPOSITION FRANÇAISE
aux examens franco-annamites
của M. L. HOULLIER
Giáo-sư trường Bảo-hộ soạn riêng cho học-trò Việt-Nam
Bán tại nhà in bản-quán
Giá mỗi quyển. . . . 0$ 30
Tiền cước mỗi quyển . 0 , 12
Ai ở xa xin viết thư về cho
ông Bùi-xuân-Thành
61 — 63, Rue du Coton — Hanoi

GRANDS MAGASINS RÉUNIS
PHỐ PAUL-BERT. — HANOI
Đồ dùng trong nhà. — Một cái thứ giá hàng

Xoong viền mép, bằng aluminium poli chuôi mạ thiếc 12 c/m.	3 fr 00
Một lô năm cái xoong bằng aluminium poli, chuôi có đệm giữ nóng . . . . . Một bộ :	5 0 fr. 00
Faitout bordé bằng aluminium poli, hình vại 20 c/m . .	1 5 fr. 00
Poêlon bằng aluminium poli, chuôi bằng gỗ sơn, vung có chùm 10 c/m.	7 fr 50
Timbale bằng aluminium poli, hình tròn.	1 fr 75
Đĩa sâu lòng, bằng sắt mạ thiếc 20 c/m	2 fr. 75
Cocotte tròn, bằng gang đen, không rỉ được, có quai và vung.	1 6 fr. 50
Thùng làm bằng sắt, thùng gỗ, thùng mạ hai lít	9 5 fr. 00

Cước postale N° 40

Cái giải thưởng bốn trăm đồng (400$)??

Vốn tôi có một chút nhiệt-thành về sự giáo-dục con trẻ, tôi vẫn đang phân nàn vì nỗi hiện thời con trẻ chưa có sách, có chuyện gì mà xem. Nghe được mấy nhà trước-thuật có tiếng xuất bản tập « Chuyện giải trí » cho trẻ con dùng, tôi lấy làm mừng quá, nhân trong nhà có hai đứa cháu, liền mua hai phần « Chuyện giải-trí » cho hai cháu xem, nay đã xem được đến tập thứ tư, thì biết thật là một thứ chuyện vừa hợp vào cái trình-độ trẻ con mà có ích về đường giáo-dục lắm.

Vậy tôi xin hiến một số tiền nhỏ là bốn trăm bạc cho « Chuyện giải-trí » để nhờ các nhà văn trong nước cũng vui lòng vì cái mục đích giáo-dục mà soạn (chứ không phải dịch-thuật) cho một bản tiểu-thuyết ước trên dưới hai trăm trang chữ viết, hoặc nói về lịch-sử, hoặc nói về địa-dư, hoặc nói về cách-trí, hoặc nói về luân-lý cũng được, miễn là có ý-vị hay, mà lời lẽ lại bình-dị trôi chảy, thích hợp vào cái trình-độ trẻ xem thì xin kính biếu bốn trăm đồng, xin phép cho đăng bản tiểu thuyết ấy vào « Chuyện giải-trí » ; bản nào không trúng cách thì xin gửi lại cho ông Dương-bá-Trạc, Trung-bắc tân-văn Hà-nội, vì tôi đã nhờ mấy ông biên tập « Chuyện giải-trí » sẽ thu nhận lấy những sách gửi lại mà tổ chức một hội đồng điểm-duyệt giùm cho.

Mấy lời quê kịch, xin các nhà văn trong nước cũng vì cái mục đích giáo-dục mà lượng xét cho.

Tân-lam : Ngô-thị-Quyên
Kính cáo

5407

Rượu bổ-đào :
TONIQUE TONKIOIS
Có tờ chứng-chỉ ban khen của HOÀNG-THƯỢNG

Theo tinh tự-nhiên in ra đây, chứ không như có mấy thứ thuốc về những hình lạ, làm trò-cười cho trẻ-con và người có trí khôn thì không ai có thể tin được!

Xin xem-xét và so-sánh cho kĩ kẻo nhầm to!!!

Ngày mùng 7 tháng năm, niên-hiệu Khải-định thứ ba, tức Nội-các phụng tri chân phê rằng :

Chiếu nay đại được phòng cầu MONTÈS qui ông, có chỉ nên mới thờ rượu bổ đã công ngự dùng qua rồi nay, đáng nên gia thưởng, trước tác phẩm thị giới cho qui được phong chế-ông để tỏ thành-ý.

Khâm thử.

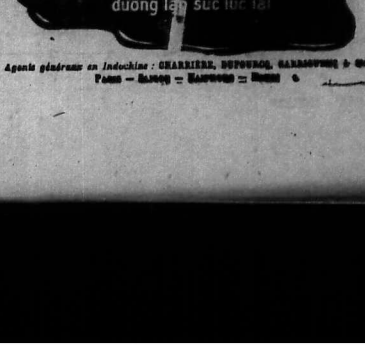
欽定三月五日內閣奉
批有旨賜得
御製酒補腦內大
補腦酒試用
有效果
欽此

Rượu này đã kê-cứu theo thủy-thổ và tính-chất người phương Đông mà chế ra, cho nên người bản-xứ già, trẻ, đều dùng được cả ! Xưa nay chưa có ai đã dùng mà chê được ! *Giá bán rất rẻ : 2$25 một chai lớn ; từ sáu chai giờ lên sẽ trừ hoa-hồng, tùy theo nhiều ít.*

Bản-hiệu không cần phải vẽ những hình kì-dị làm lạ mắt thiên-hạ và trò-chơi cho trẻ-con, lại kể những truyện khó tin, người có kiến-thức chẳng ai tin được. Đã vậy, giá bán lại đắt quá, mà vị-tất có được công-hiệu cho tính-chất người bản-xứ.

Bào-chế MONTÈS
54, Phố Tràng-tiền, 54
HANOI
Xin xem tiếp theo ở trang thứ tư tờ báo này.

Rượu DUBONNET
là rượu bổ Khỏe
và lập dưỡng sức lực lại

Agents généraux en Indochine : CHARRIÈRE, DUFOURCQ, GARRAUDIÈRE & Cie
PARIS — BAYONNE — HANOUNOI — HUÉ

QUẢNG-CHÂU-LOAN

Đá Foot-ball. — Ngày chủ nhật 29 mars hồi 3 giờ chiều hội *Foot-ball* của trường Albert Sarraut có đá trận với hội lính Tây. Bà con ta đến xem đều lấy làm ngợi khen lắm. Đá từ 3 giờ tới 4 giờ rưỡi không bên nào được thua. Hội của lính Tây bên này thường đá thì với bọn lính thủy các tàu chiến qua lại bao giờ cũng được mà nay bọn họ trở thốt nhiên dám chọi với hội lính Tây thì ai cũng phải lấy làm lạ. Giỏi nhất thì có cậu A. Sân giữ *Goal* được nhiều lần đồng nhân vỗ tay, *Arrières* thì cậu Biều và Hoan-sẵn thật khéo. *Demis* thì có cậu Girard. *Avants* thì có M. Cơ, M. Điểm và cậu Long thật giỏi. Tiếc vì hôm ấy thiếu mất 2 tay *avants* và một tay *demis*, vì những cậu đa được thì bị việc riêng không đến được, cho nên phải lấy tạm người ngoài. Bởi thế chỉ giữ thế thủ, song đều được ngợi khen cả.

Gió lễ tới kỳ lễ Pâques sắp tới đây có một cuộc vui nữa vì từ hôm đá xong tới giờ hội lính Tây vẫn thách mãi.

Nhà hội Á-hữu sắp khánh thành. —Nhà hội quán của hội Ái-hữu người Việt-Nam bên này đã xong rồi chừng nay mai sẽ làm lễ khánh thành.

Thuyền chuyển. — Kỳ tàu *Song-bo* tới bến sáng hôm 2 avril rồi 9 giờ có M.M. Tạo và Quỳnh sở bưu điện sang. M. Tạo thay cho M. Mai ở Tchi-Lam đổi về Nam-định, M. Quỳnh thay M. Khánh đổi đi Taiping thay M. Cát đổi về Lạng-sơn. Hôm ấy tàu vừa bỏ neo thì có hội viên hội ái hữu ra đón tận tàu. Kỳ tàu ở Hong-kong về thì M.M. Mai và Cat đáp tàu về tổ quốc.

Đi thanh minh. — Ngày hôm 5 avril ông Tư hội trưởng hội ái-hữu cùng bà con Nam-Việt đi thanh minh tại nghĩa trang hồi 2 giờ chiều đông lắm. Ấy là lần thứ nhất mà người Nam-Việt ở đây có ngày thanh minh tại đất người.

NHÀ BÀ-CHUÔNG

TỨC LÀ HIỆU BÀO-CHẾ MONTÈS

54, Phố Paul-Bert, Hanoi

Những người xanh bủng, huyết kém, nhất là con gái, những người đau mới khỏi, những người bị ngã nước mới khỏi nên dùng thuốc:

Peptonate de fer MONTÈS

Trước mỗi bữa cơm chính uống mấy dọt.

Giá tiền 0$90

TRONG LÚC SẢN DỤC

Đàn bà vì khi sản-dục đau-đớn một nhọc mà yếu người đi. Huyết ra mất nhiều, thành ra ít đi và suy đi. Nhưng mà đứa con mới đẻ còn phải nhờ mẹ dưỡng-dục lâu, thì bấy giờ mẹ càng phải bồi-bổ cho tốt huyết, cho nhiều huyết. Muốn bổ huyết cho mạnh người, để có sữa tốt mà nuôi con, thì nên uống thuốc PILULES-PINK Thuốc ấy sinh huyết mau lắm, rồi lại làm cho sữa cũng tốt và nhiều. Đứa trẻ đã nhờ công mẹ sinh-thành, lại được bú sữa tốt mà sinh sức lực, đó là cái hạnh-phúc cả đời của nó bắt đầu từ đó.

● Thuốc PILULES-PINK này hàng thuốc nào cũng có bán.

NHÀ BA-CHUÔNG

TỨC LÀ HIỆU BÀO-CHẾ MONTÈS

54, Phố Paul-Bert, Hanoi

Bệnh đi rửa xưng đa dầy, đau đa dầy, ăn không ngon, ngủ không yên, khó tiêu. Có thể sinh ra các bệnh khác nữa.

Muốn khỏi các bệnh ấy thì nên dùng thuốc:

Elixir Tridigestif

có các chất Pancréatine, Diastase và Pepsine.

Giá mỗi chai: 1$50

Có bán tại: Nhà Ba-chuông, Hanoi

THUỐC DRAGÉES RABUTEAU (hiệu đầu nai)

Người bị bệnh ghịp và bệnh sốt rét thường hay thấy trong mình một nhọc mà lại rất là lâu khỏi. Khi bị bệnh thì ăn ầu mỏ-hôi, yếu đuối đi, đánh trống ngực, ăn không ngon, ngủ không yên, đau lưng đau mình khó thở, một nhọc lạ thường.

Chân nuyết kém bản đi, thế thì nên bỏ ngay vào cho cái ăn buyết những chất đã bị đi trong khi ốm đi: chất sắt, như là mà dùng thuốc *Dragées Rabuteau* (hiệu đầu nai) thì không còn gì để khỏi lơn nữa.

Uống thuốc ấy lỗ đến dạ giầy thì tan ngay không sợ nguy hiểm gì cả. Chỉ rong vài tôm tại thấy k ỏe mạnh như thường; những người cảo bị bệnh ghịp mới khỏi, yếu đuối, đau lưng, đau mình, đau dạ giầy, hay đánh trống ngực mà dùng thuốc này thì thấy k oan khoái lạ lùng. Chỉ uống độ vài lọ thuốc *Dragées Rabuteau* (hiệu đầu nai) này thì tại khỏe mạnh như tiên ông.

Ở các hàng bà chế lớn đều có bán cả.

2056

C. J. BONNET

là hiệu tơ lụa tốt hơn cả

DẦU "CRESYL" THIỆT

và sự hiệu nghiệm chắc chắn đã thử theo cách bác học, thí có một mình lần hiệu.

CRESYL-JEYES

ĐỂ TẨY TRỪ BỊNH OAN — LÀM HẾT HƠI ĐỘC ĐỊA — HẾT MÙI HÔI HAM

PHÒNG NGỪA BỊNH OAN — linh-nghiệm thật, những là bịnh giác-trời, thiên-thời, tả-thấp, ôn dịch thu vại.

THIỆT HỮU ÍCH — trong xứ thuộc địa, để dùng mà rửa ráy nhà cửa khỏi độc-địa, để rảy trong đồng bai, đất bùn lầy cho khỏi dữ độc.

KHÔNG CÓ CHI LINH NGHIỆM BẰNG — mùi trừ các vật thu độc, trong vệ, muỗi mòng, bọ chét, gian mồi và nhen-nhen.

Có một mình thứ dầu "CRESYL-JEYES" đặng tron trừ hết hôi hám ma thôi.

HÃY CỨNG CỔI MÙNG CHỚ [illegible] "CRESYL-JEYES"

POINCARD & VEYRET, COMPTOIRS D'EXTRÊME-ORIENT

CÔNG-TY VẬN-TẢI ĐÔNG-PHÁP

7, *Boulevard Bobillot — HANOI*

XƯỞNG XE Ô-TÔ BOBILLOT

Bán các nơ Michelin *cho ô-tô và xe tay*

Độc-quyền về hạng ô-tô MAJULA 7 và 10 mã-lực
COTTIN DESGOUTTES 12 và 18 mã-lực
Camionnettes LUC COURT 1000 và 1500 kgs.

Xưởng chữa xe *do một nhà chuyên-môn chỉ-huơng*

Chữa các xe ô-tô xe ngựa và xe tay cũ thành mới

CHO THUÊ, MUA VÀ ĐỔI ô-tô và xe tay

Bán buôn các thứ

Gởi giấy-thép thì đề tắt là: CHEDOTAU HANOI — GIÂY NÓI SỐ 73

SẮP MỞ

Ba

PACHOD Frères & Cie LYON

2050

ŒNO KOLA COCA

RƯỢU BỔ

酗 補

J. BLANC *(đệ nhất hạng bào-chế)*

Ông **L. BLANC** *(người nối-nghiệp)*

HANOI (Bắc-kỳ)

chế ra

Giá bán 2$40 một lít

Một ngày hai lần, trước bữa cơm, thì uống một cốc con

每晚食者咀每吞咀沒喉體軟喫利

Bán tại: Hiệu Bào-chế **J. BLANC**

31, phố Tràng-tiền (Rue Paul-Bert) Hanoi

2099

NHÀ BA-CHUÔNG

TỨC LÀ HIỆU BÀO-CHẾ MONTÈS

54, Phố Paul-Bert, Hanoi

Trong những độ trời nóng, thời tiết thay đổi, thường gây nên bệnh ghịp.

Mắc bệnh ghịp, thường sốt ho, nhức đầu, đau ở khớp xương.

Muốn trị bệnh ghịp, chỉ có một thứ thuốc, là:

Cachets du Docteur Rascol

0$60 một ống sáu cachets

CẢM mới và cũ, HO HO RAN NGỰC

trừ tuyệt nhờ bởi

Solution Pautauberge

uống bổ PHỔI và ngừa bịnh HO LÂU

Giá mỗi chai bốn quan

L. PAUTAUBERGE

Ne pas confondre avec [illegible] *de toutes pharm.*

NHÀ BA-CHUÔNG

TỨC LÀ HIỆU BÀO-CHẾ MONTÈS

54, Phố Paul-Bert, Hanoi

Thay huyết xấu.

Trị bệnh mất máu, khi huyết suy yếu thân thể mỏi mệt gầy còm, hay vì kém huyết sinh ra rão phải làm cho hay ho vài uống thuốc này rất dễ, vì có mùi thơm không có lợm giọng bao giờ! Bài thuốc này có hội-đồng các quan Thầy-thuốc chứng-chỉ là hay.

Ấy là:

Thuốc nước bổ huyết

MẤT BỔ 1$40

CÁC CHỨNG ĐAU THẬN

Ban lưng

Nhức và đau xương.

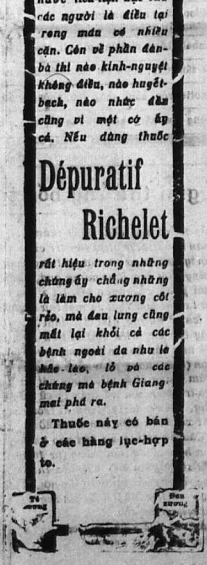
HỎI NHỮNG KẺ ĐAU XƯƠNG

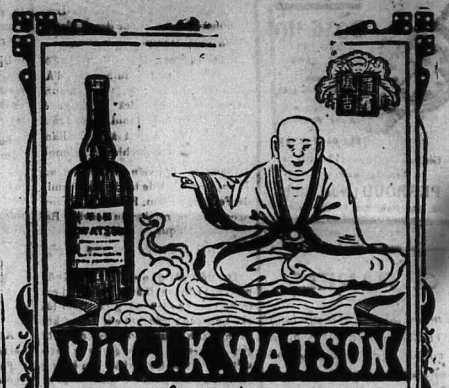
Những sự đau đớn, những lúc quá tim đánh mạnh, những lúc thở hổng hộc, những lúc đau lưng, những lúc mạch-máu sưng nước tiểu-tiện dục của các người là điều lại rong máu có nhiều cặn. Còn về phần đàn-bà thì nào kinh-nguyệt không điều, nào huyết-bạch, nào nhức đầu cũng vì một cớ ấy cả. Nếu dùng thuốc

Dépuratif Richelet

rất hiệu trong những chứng ấy, chẳng những là làm cho xương cốt rắn, mà đau lưng cũng mất lại khỏi cả các bệnh ngoài da như là mẩn-tạo, lỗ và các chứng mà bệnh Giang-mai phát ra.

Thuốc này có bán ở các hàng lục-hợp to.

Là một thứ rượu bổ mạnh nhất, vì cái phép chế rượu ấy nhà-cầu đã làm nắm, mà cái cách chế rượu ấy lại rất là tinh-vi cẩn-thận.

Mỗi khi cần-thể cần phải dùng chất bổ thật mạnh, dùng rượu ấy tốt là hiệu-nghiệm mà chóng được hiệu-nghiệm.

huyết suy, bệnh cần suy, bệnh ghịp, bệnh ngã nước, v v

Một cốc ti-cơ. Uống hai mươi phút trước hai bữa ăn chính.

HIỆU BÀO-CHẾ CHASSAGNE

59, Phố Paul-Bert. — HANOI

Hỏi mua một lọ con làm mẫu 0$10

CÁC ÔNG NÊN ĐẾN NGAY HIỆU

VAM-THỊNH

6, Rue des Cantonnais, 6

HANOI

Hàng rẻ mới sang — Cai mới rất khéo

Các ông sẽ có quần áo đẹp, tốt, mà giá lại rẻ.

Mau mau kẻo hết hàng tốt.

2056

ĐƯỜNG SANG LÀO

CÔNG-TY PHẠM-VĂN-PHI

Có các đường chạy thơ ở phía bắc Trung kỳ

TỪ THAKHEK VỀ VINH

Tàu thủy ở Vientiane về tới chủ-nhật thì sáng thứ hai xe ô-tô chở thơ và hành-khách ở Thakhek về tới Vinh.

TỪ VINH ĐI THAKHEK

Ngày thứ sáu đúng 7 giờ sáng chạy, chiều thứ bảy đến Thakhek vừa kịp tàu thủy lên Vientiane.

Mỗi chủ-nhật chạy có một chuyến, các quý-khách ai muốn đi thì sin đánh giây-thép cho biết trước 24 giờ để bản-ty liệu sắp xe cho đủ.

Hạng tây đi . . . . . : 28$00 một chỗ ngồi.
Hạng ta đi . . . . . : 14.00 —

Đường đi Huế và Tân-ly đi Nghệ-an cũng ngày nào cũng có xe chạy, sin lắng về trước một ngày.

Lối đánh giây thép: PHAMVANPHI, Vinh, Bồng-hà, Tân-ly, Thakhek hay là Hạng

VỚI 20 QUAN, QUÝ KHÁCH CÓ THỂ LIỀN ĐƯỢC

500.000 quan

Muốn được thế, thì mua

Một cái vé PANAMA có rút số

Lúc mua phải tốn ngay 20 quan rồi trong 11 tháng mỗi tháng 20 quan theo như các điều khoản nói trong luật (thảo vậy mỗi ngày chỉ đã ra mấy xu, số thì làm sao giám có được. Hộp tiền lớn đến được ngày cái số vé, chỉ mình mình có quyền xổ-hèo, mà lúc rút số các công được đọ như thế có đông tới triệu rồi cũng, nếu vé của mình trong số được lĩnh nguyên số tiền. Mỗi cái vé PANAMA thì nào cũng trong một lần, giá tiền lớn từ 100.000 nhỏ đến một 5.000 quan, không có cũng được hoàn lại 400 quan.

Thực là một cách đặt lấy lãi chắc nhất và lợi nhất

Mỗi năm số tiền các lô có hơn ba triệu quan

CÁC LÔ NHƯ SAU NÀY:

126 lô	500.000 quan	253 lô	5.000 quan
127 lô	250.000 —	1.265 lô	2.000 —
253 lô	100.000 —	12.650 lô	1.000 —
253 lô	10.000 —	1.727.902 lô	400 —

Có vé được ấy cốc, nước rất số mới cho đến khi số vé của mình trúng thì thôi mỗi lần rút số số nhảy được một cái số trúng số, mà không phải giá tiền. Mỗi lô có bao nhiêu tiền được lĩnh hết. Các số quan cho người mua đồng với số vé lô được có, người mua vé lớn nào muốn xem cũng được, đúng như bản luật rõng ngày 12 Mars 1906. Bản luật lấy giữ bởi mọi phần chắc-chắn cho người mua vé.

RÚT SỐ MỖI NĂM BỐN LẦN

Ngày 15 FÉVRIER, 15 MAI, 15 AOUT và 15 NOVEMBRE

Muốn dự các cuộc rút số, thì gởi 20 quan đến nhà

BANQUE DE CRÉDIT COLONIAL, Rue Paparé, MARSEILLE (France)

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)